

seminární práce

ZAJÍMAVÁ POMŮCKA (přírodnina nebo historický předmět)

do předmětu MSBP/BK_PPS Praktikum k poznávání přírody a společnosti

UČO: 387416
2013/2014

jméno: Vendula Stará

akademický rok

1) *Název a fotografie pomůcky:* **PEŘÍ**

2) *Definice pojmu označujícího pomůcku:*

Peří je druh pokryvu těla charakteristický pro ptáky. Existuje několik druhů peří, vždy uzpůsobených pro jiný účel, je to např. peří prachové (zajišťuje tepelnou izolaci těla), letky (na křídlech), peří krycí a podobně. Každé pero (kromě prachového) má osu – stvol, jejíž dutá část vyrůstající z kůže se nazývá brk a plná část, po jejíchž stranách vyrůstá prapor, se nazývá osten. Peří tvoří mimořádně lehkou souvislou nosnou plochu ptačích křídel. Barevnost ptačího

peří je dána kombinací barviv obsažených uvnitř pera a odrazu světelných paprsků na povrchové struktuře pera, způsobující např. „kovový lesk“.

3) Definice pojmu vhodná pro děti:

Peří je pokryvem těla ptáků. Chrání je před zimou a umožňuje jim létat. Ne všichni ptáci ale, i když peří mají, mohou létat. Může jim také sloužit na okrasu, peří některých ptáků je totiž velmi pestře zbarvené.

4) Zdůvodnění výběru pomůcky:

Tuto pomůcku jsem si pro děti vybrala proto, že má obrovské využití a ony, ať už si to uvědomují nebo ne, se s ní už mockrát setkaly. Ještě si pamatuji, jak jsem jako malá pozorovala babičku při drhnutí peří, a právě proto, že už se s tím dnes děti běžně asi nemají možnost setkat, si myslím, že by pro ně mohlo být velmi zajímavé se o tom něco dozvědět.

5) Popis jednotlivých činností využívajících nebo motivovaných pomůckou:

Pozorování pomůcky a její pojmenování:

Můžeme si s dětmi sednout do kroužku, doprostřed umístit různé druhy peří (čím barevnější a odlišnější, tím lepší), nechat děti si hladká peříčka osahat a prohlédnout a pobavit se o tom, odkud peří získáváme, o ptácích, můžeme si s nimi prohlédnout různé tematické knížky ('Poznáváme ptáky podle peří', viz. použitá literatura). Potom přineseme do kroužku výrobky z peří – polštář nebo peřinu, peroutky (používané při pečení), prachovku, různé náušnice a šperky z peří a cokoliv jiného nás napadne.

Otázky pro děti:

- Víte, odkud se bere peří?
- Viděly jste už někdy nějakého ptáčka s barevným peřím? Jaké barvy to byly?
- Víte co to znamená „drhnout peří“? Slyšely to už někdy třeba od své babičky nebo dokonce viděly, jak se to dělá?
- Víte o tom, že doma můžete mít spoustu věcí, které se z peří vyrábí?
- Podívejte se tady na ten polštářek, peřinu. Veděly jste, že uvnitř jsou naplněné peřím? Viděli jste někdy maminku nebo babičku používat peroutky třeba při vymazávání plechu na pečení?

- Víte, že dřív, když ještě nebyla psací pera a propisky, se brka z ptačích per plnila inkoustem a používala k psaní?

Výtvarná činnost:

Děti dostanou šablony a omalovánky různých druhů ptáků, kterým mohou vykreslit různě barevná peříčka, samozřejmě si mohou nakreslit vlastního ptáčka, podle své fantazie. K dispozici by dětem měla být nejrůznější literatura o ptácích, zejména encyklopedie, ve kterých se mohou ke kreslení nechat inspirovat. Své obrázky mohou polepit drobnými pírkami.

Draní peří aneb jak to bylo babičko?

Povyprávíme dětem o tom, jak se dřív naše babičky a prababičky za dlouhých zimních večerů scházely kolem jednoho stolu, aby společně drhly peří. Poprosíme nějakou babičku, jestli by za dětmi mohla přijít a ukázat jim, jak takové drhnutí peří vypadá a děti si to mohly samy vyzkoušet.

Pohádky, básničky:

„O ptáku se zlatým peřím“, Bratři Grimmové

Krkonošské pohádky - „Jak chtěl Trautenberk peříčko z Krakonošovy sojky“

Krásné peří <i>Vítězslav Nezval</i>	O sojčím pírku
<p>Krásné peří, nes mě, nes nad střechy až do nebes, nes mě v nedozírnou výšku, jako nosíš pampelišku. Nes mě vzhůru nad zvony, jako nosíš balóny, jako nosíš vonné listí, jako hvězdy, když se čistí. Nes mě jako motýly, kteří tolik užili, když je nesl světem vánek, že jsou blankytní jak spánek.</p>	<p>Vypadlo sojce pírko z křídla. Shýbni se pro něj a buď rád! Sama by ho nenabídla. To tak, ještě rozdávat.</p> <p>Komu však se poštěstí pírko z lesa přinést, ten ať zvolá ejchuchů! Kdo modré pírko sojčí má, vidí svět jasnýma očima a nezestárne na duchu.</p>

„Náčelník orlí pero“

Pro děti připravíme bílá pera (nebo požádáme rodiče, aby je pro děti sehnali), která si budou moci obarvit a ozdobit, jak jen budou chtít, a pak si z nich vyrobíme indiánské čelenky. Můžeme si tak zahrát na indiánskou vesnici nebo uspořádat karneval, kam si děti budou moci přinést různé indiánské převleky, které potom doplní svými krásnými čelinkami z ptačích per.

6) Použitá literatura a informační zdroje:

JELÍNEK, Jan a Vladimír ZICHÁČEK. *Biologie pro gymnázia :(teoretická a praktická část)*. 8., aktualiz. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005. 575 s., [8. ISBN 80-7182-177-2

BEZZEL, Einhard. *Poznáváme ptáky podle peří*. Nakladatelství Víkend, 2006. 127 s., ISBN: 80-86891-42-9

<http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=2532>

<http://www.zoochleby.cz/rikanky-z-peri-6120/>

<http://www.pohadky.org/index.php?co=pohadka&pohadka=510>